

ABDULLAHÜ'S - SAGİR

ABDÜLHAK HAMİD TARHAN

Genel Bakış

Tarhan, Endülüs Tarihini konu edinen ilk üç eserinden farklı olarak bu eserinde Arapların Endülüs'deki çöküş sürecini konu edinir ve bir aşk anlatısı aracılığıyla düşüncelerini okura yansıtır. İlk eserlerinde süregelen anlatı boyunca, bir milletin yükselişine aracılık eden değerlere ve erdemlere vurgu yaparken, son eserlerinde mağlup olan toplumun başka insani değerlerini yüceltmeye gayret gösterir. Nazife adlı eserini yazdıktan uzun bir süre sonra, ona bir devam niteliğinde olarak yazdığı eser, Nazife'deki karakterlerin rol değiştirmesiyle ortaya çıkar. 1919 yılında yayınlanan, Ziya Paşa'nın Endülüs Tarihi'nden esinlenerek kaleme aldığı eser, Endülüs'ün son hükümdarının hayatının bir bölümünü konu edinir. Yazarın eseri yazma amacı kitabın iç kapağında şöyle belirtilmiştir: "daha sonra Bebek'te Abdullah's-Sagîri yine Lüsyen Hanım'ın ihtar ve ısrarıyla yazmıştım". "Fâcianın birinci perdesini teskil eden bu eser (...)" diye devam ettiği ön bilgilendirmede eserdeki anlatının Nazife'ninkinden önce başlamış olduğu söylene de eser Nazife'den çok daha sonra yayınlanmıştır. Eser, yapısal açıdan yazarın diğer yapıtlarına göre daha kısa ve olay örgüsü daha basittir. Tamamı manzum olan eserlerinden biri olarak aruz vezniyle yazılmış ve dört manzardan oluşturulmuştur.

Kişiler

Abdullah's-Sagîr Mevkisini kaybetmiş bir hükümdar olarak eserin başkahramanıdır. Arapların Endülüs'ten çekilmelerinin en önemli sebebi olarak, onun umursamaz ve bencil davranışları gösterilir. Kendisi bu konu üzerine herkes tarafından şiddetle suçlansa da Abdullah, hiçbir sorumluluk ya da utanç duymaz. O, iyi bir idareci vasıfları sergileyememiş olsa da daima barıştan yana bir siyaset yürütmüş ve savaştan kaçınmıştır. İnsanların hiddetle üzerine geldiği bir dönemde, toplumdan soyutlanıp sadece sevdiği kadınla aşkını yaşamak ister. Yazarın, diğer Müslüman hükümdar tiplerinden tamamen ayrılan karakter kaderine razı gelerek aşkının peşinden gider.

Karolina Eski bir hayat kadını olan İspanyol güzeli, eserin başlarında laubali ve şımarık bir tavır takınır. Abdullah'la beraber gelişen aşk ilişkileri sürecinde eskisinin tam tersi bir karakter yapısına bürünür. Günahlarından tövbe eden Carolina, Abdullah'a aşık olur ve yazarın diğer eserlerindeki ideal kadın karakterlerinden birine dönüşür. Nazife'ye birçok yönden benzeyen hatta kendisine onu örnek alan karakter, başka bir dinden olmasına rağmen İslam'ın büyüklüğünden ve güzelliğinden bahseder. Bir yönetici olarak Abdullah'ı her ne kadar eleştirse de onun aşıklığından hoşnuttur. Abdullah'la evlendikten sonra ona daima sadık kalır ve Ferdinando'yu reddederek ona olan aşkını da kanıtlar.

Sıdika Hatun Oğlunun ülke yönetimindeki başarısızlığından ciddi derecede şikayet eden anne, vatansever, cesur, dini bütün, adil, merhametli ve sözünü esirgemez bir tiptedir. Endülüs'ün kaybedilmesi nedeniyle en büyük hüsranı yaşayan karakterlerden biri olur. Oğlu'nun beceriksiz bir yönetici olması, onun Berberistan halkının gözünde değerini azaltmaz ve halkı tarafından sevinçle kabul edilir. Gücü ve faziletiyle halkı tarafından sevilen ve saygı duyulan karakter, vatanını ve inançlarını oğluna tercih ederek yaptıkları seyahatte ondan ayrılır.

Ferdinando Abdullah'tan İspanya topraklarını geri alan karakter, düşmanı gibi zevk, safa ve kadın düşkünüdür. Abdullah'la aralarında geçen diyaloglarda birbirlerine dostum diye hitap etmelerinin sebebi olarak bu benzerlik kabul edilebilir. Nazife adlı eserinin başkarakterlerinden biri olarak, adı geçen eserde Nazife tarafından reddedildiği gibi bu eserde de Carolina tarafından reddedilir. Fakat zorba bir hükümdar tavrı göstermeden bu durumu kabullenir ve kendi yoluna gider. Düşmanına karşı girdiği savaşlarda galip olmuş olsa da ona karşı aşkta daima kaybetmiştir. Bu da eserde verilmek istenen önemli iletilerden biridir.

Öykü

Savaşta Kaybetme, Aşkta Kazanma Mağlubiyetin getirdiği içsel buhranla içkisini yudumlarken, Cebel-i Tarık'taki bir depede denizi izleyen Abdullah'ın yanına bir İspanyol kıızı olan Karolina gelir ve birbirleriyle konuşmaya başlarlar. Yönetimin içine düşmüş olduğu yozlaşma sebebiyle Endülüs coğrafyasını, düşmanı olan Ferdinando'ya bırakmıştır ve bundan dolayı derin düşüncelere esir olmuştur. Karşısına çıkan İspanyol kızının alaycı eleştirilerini dinlerken gönlünü ona kaptırır. Karolina, mağlubiyetin sebebi olarak Abdullah'ı gösterir ve üslubu hayli yericidir. Bu coğrafyada artık hiçbir işlerinin olmadığını vurgulayarak Abdullah'a, ülkeleri olan Berberistan'a dönmelerini telkin eder. Onun eleştirilerine neredeyse tamamen kulak tıkamış olan hükümdar, onunla kırıştırmaya çalışır ve çeşitli iltifatlarla gönlünü kazanmak ister. Hükümdarın iltifatları karşısında laubali tutumunu fütursuzca devam ettiren Karolina, onu her seferinde geri çevirir. Hükümdarın içine düşmüş olduğu acınası durumla alay eder. Fakat Abdullah, kızın bütün şımarıklığına rağmen onu etkileyebilmek için ziyadesiyle dil döker ve onun eleştirilerini umursamaz. Ferdinando'nun gücü ve kudretini övgüyle dile getirirken, kralın kendisine de sahip olduğunu söyler ve bunun karşısında Abdullah daha fazla dayanamayarak İspanyol güzeline olan aşkını ilan eder. Arap hükümdarının kendisinden öncekilere göre tam tersine bir karaktere bürünmesi, hep nefsine hizmet etmesi, çöküşün en önemli sebeplerinden biri olarak gösterilir. Karşısındaki hükümdarın samimiyetini ve düşmüş olduğu aciziyeti gözlemleyen Karolina, onun aşıkane yalvarmaları sonucunda kendisine verilen bir kese dolusu altın karşısında hayrete düşer. Karolina altınları sahibine geri vererek aradığı şeyin akçe değil gönül hazinesi olduğunu söyler. Hükümdarın kendisiyle beraber olup uzaklara kaçma teklifi karşısında Nazife'nin Ferdinando'yu reddedişini düşünür fakat onun kadar güçlü olmadığını itiraf ederek hükümdarın teklifini kabul eder.

Çiftin Beraber Kaçışı Berberistan'a doğru giden bir gemiye Sıdıka Hatun'la beraber binen ikili, giriştikleri aşk macerası ve geride bıraktıkları ülkenin durumuyla ilgili konuşurlar. Hükümdarın annesi Sıdıka Hatun, ülkesini terkeden Karolina'yı içinde bulunduğu durumdan dolayı ayıplar. Öz kavmini sevmeyen bir insanın güvenilirliğini sorgulayan annenin söylemlerine hak veren Karolina, eğer isterlerse oğlunun kendisini denize atabileceğini söyler. Oğlula evlenmek isteyen bir kadının öz kavmini sevmesini en önemli şartlardan biri olarak görür. Suçlamalar neticesinde kendisini denize atmak isteyen Karolina'ya Sıdıka Hatun engel olur. Sıdıka Hatun, ülkelerinin nasıl elinden alındığını anlatırken, Karolina bunun en önemli sebebi olarak oğlu Abdullah'ın umursamazlığını ve zevk düşkünlüğünü gösterir. Ona göre, İspanyollar hakimiyeti ellerine almadan önce zaten bölgede bir yönetimin var olmadığını dillendirir. Berberistan'a doğru yaklaşırlarken sahil tarafından halkın isyan sesleri yükselir. Ataları tarafından ele geçirilmiş bir coğrafyanın mevcut hükümdar tarafından kolayca kendi haline terkedilmesini lanetlerler. Halbuki Abdullah, her zaman barış yanlısı bir siyaseti temel ilke olarak edinmiş ve savaştan uzak durarak mutlak yok oluşun önüne geçmeyi düşünmüştür. Endülüs'ü terketmek hükümdar ve ailesine de oldukça zor gelmiştir. Fakat Abdullah, her şeye rağmen sevdiği kadınla birlikte olduğu için mutludur. Halkın gazabına maruz kalmamak adına Sıdıka Hatun'u sahile bırakıp kendileri denize geri dönerler. Karolina hükümdara ilk olarak İstanbul'a sığınmasını önerir. Fakat Abdullah, sultanın onları kabul etmeyeceğini düşünür. Berberistan'ı bırakıp gitmelerine gönülleri el vermese de, Karolina'nın diğer bir önerisi üzerine onun Gırnata'daki köy evine doğru yolculuğa çıkarlar.

Hükümdarın İnzivası Gırnata'daki bir sahrada yaşamaya başladıkları mütevazı hayattan oldukça memnundur. Toplumdan soyutlanarak yaşadığı hayatın padişahı olan Abdullah, bu rüyanın hiç bitmemesini ister. Aralarında geçen diyaloglar sırasında uzaktan bir süvarinin yanlarına doğru geldiği görülür ve bundan dolayı tedirgin olurlar. Abdullah kulübeye saklanır ve gelen süvari Karolina'dan içki ister. Burasının meyhane olmadığını dile getiren Karolina süvariye tersler. Süvari, Karolina'ya bir kralı aradığını ve onun nerede olduğunu sorar. Karolina, kendisini sahte bir isimle tanıtsa da süvari onu tanıır ve kendi kimliğini ifşa eden süvarinin aslında Ferdinando olduğu ortaya çıkar. Hükümdarın kulübede olduğunu anlayan Ferdinando, onun dışarı çıkmasını ister fakat Karolina buna mani olmaya çalışır. Abdullah kulübeden çıktıktan sonra ikili nazik bir üslupla konuşurlar ve Ferdinando, Karolina'yı istediğini söyler. Karolina, Nazife gibi bir tavır takınarak hükümdara olan sadakatini dile getirir ve Ferdinando'yu reddeder. Bunun üzerine Ferdinando'nun eşi Kraliçe İzabella sahne çıkar ve Abdullah'a birlikte olmayı teklif eder. Bu teklif de Abdullah tarafından reddedilir. İki taraf birbirleriyle rekabet ve mücadele etmekten vazgeçerler. Karolina: birbirini seven iki insanın farklı milliyetlerden olmasının bir öneminin olmadığını, gönüllerin bir olmasının birlikteliğe ve mutluluğa yeteceğini söyler. Ferdinando, bu iki sevgilinin mesut halini görünce, kalıcı barışı sağlamanın

çözümünün onlarda olduğunu fark eder. Kraliçe ve kral oradan uzaklaşırken, sevgililer de kulübelerine girerler ve oyun bu sahneyle sonlanır.

Tema

Aşk ve Kader Bütün eserlerinde insanın en büyük varoluşsal anlamı olarak aşkı göstermiş olan yazar, Arapların Endülüs'den çekilmesine sebep olmuş kral Ferdinando'yu aşk konusunda mağlup gösterirken Abdullahü's–Sagîr'i galib olarak gösterir. Orduları bozguna uğramış olan Abdullah, Cebel-i Tarık'taki bir tepede kederli bir şekilde düşünürken, yanına bir İspanyol fahişesi olan Karolina gelir ve onunla alay eder. Her şeyi geride bırakmaya niyetli olan hükümdar, karşısındaki kadının güzelliği ve zekası karşısında hayran olur ve ona aşkını ilan edip mütevazı bir hayat yaşamayı teklif eder. Başkarakter, yazarın aynı çevrede geçen önceki eserlerindeki hükümdar tiplerinin tam tersi bir görüntü sergiler. Yazar, ilerleyen yıllarla beraber hayatın düz bir şerit halinde ilerlemediğini, tabiattaki ve toplumdaki her olayın ve olgunun eytişimsel süreçlere maruz kaldığını düşünerek, en üsttekilerin bir gün en aşağıya inebileceğinin kaderin tecellisi olduğunu vurgulamak istemiş denilebilir.

Kişi İncelemesi

Abdullahü's–Sagîr (Müsrif/Mütevazı)

Karakter Mevkisini kaybetmiş bir hükümdar olarak eserin başkahramanıdır. Arapların Endülüs'ten çekilmelerinin en önemli sebebi olarak, onun umursamaz ve bencil davranışları gösterilir. Kendisi bu konu üzerine herkes tarafından şiddetle suçlansa da Abdullah, hiçbir sorumluluk ya da utanç duymaz. O, iyi bir idareci vasıfları sergileyememiş olsa da daima barıştan yana bir siyaset yürütmüş ve savaştan kaçınmıştır. İnsanların hiddetle üzerine geldiği bir dönemde, toplumdan soyutlanıp sadece sevdiği kadınla aşkını yaşamak ister. Yazarın, diğer Müslüman hükümdar tiplerinden tamamen ayrılan karakter kaderine razı gelerek aşkının peşinden gider.

Etkinlikler Atalarının savaş meydanlarında çarpışarak kazandığı toprakları müsrifliği ve umursamazlığı yüzünden neredeyse tamamen kaybetme noktasına gelmiş ve atalarının bu topraklara girdiği ilk yer olan Cebel-i Tarık'a kadar orduları geri çekilmiştir. Hükümdar, bir ovanın tepesinde derin düşüncelere dalmış bir şekilde içkisini yudumlarken yanına Karolina çıkagelir. Eski hayat kadını laubali bir şekilde hükümdarın içine düşmüş olduğu durumla dalga geçip onun bencilliğini eleştirirken Abdullah ona hayran olur ve onunla beraber olmak istediğini dillendirir. İlk başlarda hükümdarın ciddiyetinden şüphe eden Karolina, hükümdarın yalvarması sonucunda ona inanır ve teklifini kabul eder. Ana vatanlarına bir gemiyle dönerken hükümdar, annesinin ciddi eleştirilerine maruz kalır ve ona makul cevaplar veremez. Sahile yaklaştıklarında halk onları ziyadesiyle öfkeli bir halde beklemektedir. Vatanına geri dönemeyeceğini anlayan Abdullah, Karolina'nın teklifi üzerine Gırnata'daki köy evine gitmeye karar verirler. Hükümdar annesini Fas'ta bırakır zira halkın Sıdika Hatun'a karşı hiçbir olumsuz düşüncesi yoktur. Gırnata'da küçük bir kulübede mütevazı bir hayat yaşarlarken bir gün süvari kılığında Ferdinando karşılına çıkar. Ferdinando, Karolina'yı alıp gitmeye niyetlidir. Fakat Karolina Abdullah'a aşık olduğunu ve onunla yaşayacağını söyledikten sonra herkes kendi yoluna gider.

Etkileşim Eserin başkarakteri bütün anlatı boyunca rol alır. Kimi zaman oldukça etkin rol oynamasına rağmen zaman zaman da edilgen bir haldedir. Eserdeki bütün karakterlerle etkileşim ve iletişim halindedir. Aşk konusundaki konuşmalarda oldukça coşkunken, vatan ve din gibi konulardaki diyaloglarda çoğu zaman çekimser fakat bazen de hayli heyecanlıdır.

ÖRNEK ANILAR

Müsrif Devlet yönetimindeki isteksizliği ve başarısızlığı yüzünden atalarının büyük bedeller ödeyerek gittiği topraklar tamamen kaybedilir. Bu durum, çevresindeki herkes tarafından eleştirilir. Özellikle de Karolina tarafından: "Biz çekilsek, Bir diğeri zabtederdi mutlak; Metrûk idi çünkü taht-ı devlet... (Sonraca) Gördük karakuş yerinde laklak; Uçmuştu hümâ-yı baht-ı devlet. Boş bulduk o âşiyân-ı aldık".

Kadercî/Umursamaz Devletin başına gelen felaketlerin nedenlerini hep başkalarında arayan Abdullah, sorumluluk almaktan çekindiği gibi bunların sebebi olarak ilahi adaleti gösterir: "Karolina – (Cehren) Pençende mukadderât-ı ümmet; Hep nefesine eyledindi hizmet!.. Abdullahü's-Sagîr – (Kadeh be-dest) Takdîr-i Hüda...".

Hükümdar/Esir

Bulunmuş olduğu mevki, kendisine destanlar yazmış olan atalarından kalmıştır. Fakat Abdullah böyle bir gücü ve yetkiyi hiçbir zaman istemediğini, devlet adamlığının umurunda olmadığını ve bulunduğu makamın esiri olduğunu söyler: “Karolina – Kimler seni ettilerse me’kel?.. Onlardır olan sezâ-yı takbîh. Abdullahü’s-Sagîr – Vâridse eğer cezâ-yı takbîh, Çarpılmalıdır kitab-ı kanun!.. Karolina – (İtiraf ile) Senden olmazdı kimse memnun. Abdullahü’s-Sagîr – Lâzım mı ya herkesin rızası?.. Kanun-ı verâset iktizâsı; Bir sâha makam olunca makber, Sinen, nesebince kimse ekber, İclâs olunur”.

Aşık – Tutkulu

Karolina’nın güzelliği karşısında bütün iradesini yitiren hükümdar, ona aşkını ilan eder hatta yalvarır. Eserin özellikle ilk manzarında bu konuyla ilgili çeşitli mısralar görmekteyiz: “Râm ol bana, razıyım cezama!.. (Hayret, tevakkuf, devam) Ezsin beni sonra bâr-ı mihnet, Ölmek de seninle cana minnet!..” (...) “Gördüm seni, başka hâlet oldu, Müstefreşeler hayalet oldu. Sen düşmen isen de pek güzelsin!..” (...) “(Haykırarak) Ah!... Râm ol, Râm ol bana, beş yüz altın işte!.. (Bir kırmızı atlastan kese elinde) Gönlün ne dilerse benden iste!..”.

Barışçıl

Endülüs’ün terk edilmesiyle kendi ana vatanlarına dönen Abdullah, halk tarafından hayli kötü karşılanır. Ecdadının mirası olan toprakları böylesine kolayca terk eden hükümdar şiddetle eleştirilir. Bu durum karşısında savunmaya geçen hükümdar, savaş istemediğini, daima barıştan yana olduğunu ve eğer savaşılsaydı ordunun bozguna uğratılıp boş yere insanların ölmüş olacağını dile getirir: “Sizlersiniz işte beyinâtım: Hep sulh için eyledim ben ikdâm. Harbetsem olurduz perişan!.. Bâki mi kalırdı dîn ü mezheb?.. ‘Kan dök’ mü diyor Hudâ-yı zî-şân?.. Hamdeyleyiniz ki sağsınız hep!.. (Halkın şemâtetini üzerine hod be hod) Ben halbuki kan da döktüm, amma Nisvân kanı döktüm; etmem inkâr”.

Karolina

(Ahlaksız/Ahlaklı)

Karakter

Eski bir hayat kadını olan İspanyol güzeli, eserin başlarında laubali ve şımarık bir tavır takınır. Abdullah’la beraber gelişen aşk ilişkileri sürecinde eskisinin tam tersi bir karakter yapısına bürünür. Günahlarından tövbe eden Karolina, Abdullah’a aşık olur ve yazarın diğer eserlerindeki ideal kadın karakterlerinden birine dönüşür. Nazife’ye birçok yönden benzeyen hatta kendisine onu örnek alan karakter, başka bir dinden olmasına rağmen İslam’ın büyüklüğünden ve güzelliğinden bahseder. Bir yönetici olarak Abdullah’ı her ne kadar eleştirse de onun aşıklığından hoşnuttur. Abdullah’la evlendikten sonra ona daima sadık kalır ve Ferdinando’yu reddederek ona olan aşkını da kanıtlar.

Etkinlikler

Eskiden bir hayat kadını olan Karolina, ordularıyla birlikte Endülüs topraklarından geri çekilen hükümdarla Cebeli-i Tarık’taki bir ovada karşılaşılır. Karolina, hükümdarın yönetim dönemi ve uygulamalarıyla ilgili ciddi eleştiriler getirerek onu yerer. İspanyol kralının Endülüs’ü geri almak için çok fazla bir çaba sarf etmediğini zira uzun zamandır zaten ülkeyi yöneten bir idare olmadığını dile getirerek hükümdarı küçümser. Bu eleştirileri neredeyse hiç umursamayan Abdullah, karşısındaki kadının güzelliği ve zekası karşısında meftun olur. Karolina’ya beraber kaçıp gitmeyi teklif eder. Başlangıçta bu teklifle alay etmiş olsa da Abdullah’ın samimiyetine şahit olunca teklifi kabul eder ve ikili bir gemiyle beraber Berberistan’a doğru yol alır. Yolculuk sırasında Abdullah’ın validesi Sıdika Hatun’la tanışır. Vatan ve inanç gibi konularda tartışmalara girerler ve Sıdika Hatun, öz kavmini sevmeyen bir kadınla oğlunu evlendirmek istemez. Karolina, ülkesine ve milletine duyduğu bağlılığı dile getirir ve samimiyetine inanılmaması takdirde kendisini denize atabileceğini söyler. Bu düşüncesini eyleme geçirdiği bir sırada Sıdika Hatun onu son anda kurtarır. Berberistan kıyılarına doğru yaklaştıkça halkın isyan sesi duyulmaya başlar. Hükümdarın artık ülkesinde kabul görmeyeceğini anladıklarında Karolina, hükümdara Gırnata’ya gitmeyi teklif eder ve oraya doğru yola çıkarlar. Mütevazı bir kulübede yeni hayatlarına başlamışken bir gün, Ferdinando çıkagelir. Karolina’yı alıp götürmek istediğini söyler. Fakat Karolina bunun mümkün olmayacağını ve Abdullah’a sonuna kadar bağlı kalacağını söyleyerek oyun biter.

Etkileşim

Eserdeki olay örgüsünün en baskın karakterlerinden biri olarak üslubu bazen alaycı bazen de coşkundur. Hükümdarı eleştirdiği bölümlerde hicivli ve tenkitçi bir biçimle konuşurken, aşk ve vatan gibi konularda oldukça coşkudur. Eserdeki bütün karakterlerle iletişim ve etkileşim halindedir.

ÖRNEK ANILAR

Eleştirel - Adil Yazarın bu eserinden bir önceki yapıtındaki Nazife karakteriyle ciddi bir ilişki halinde olan karakter, hükümdarın yaptığı hataları veya eksiklikleri lafını hiç esirgmeden dile getirir: “Pençende mukadderât-ı ümmet; Hep nefesine eyledindi hizmet!”.

İnsancıl Kraliçe İzabella, Abdullah’ı kendisiyle birlikte olması için ikna etmeye çalışırken, Karolina’nın kötü geçmişini ve kültürel farklılıkları dile getirir. Buna karşın Karolina birbirini samimiyetle seven iki insanın karşısında hiçbir engel olmadığını dile getirir: “Zevcim Arap, işte ben muarreb!.. İnsanlığa meyleder muhabbet; Milliyeti görmüyor o a’mâ”.

Maşuk/Aşık Abdullah, uzun yıllar savaşmadan barışı tesis etmenin gayreti karşılığında, Karolina’yı ve yaşadıkları mütevazi evi bir ödül olarak görür: “Bir külbe-i ârâmîdedir bu!.. Bir külbe-i ârâmîde, yahut Bir ma’bed-i nev-demîdedir bu, Mahsul-i hevâ-yı sulh u safvet!.. (Refikasına) Ben müftehirim ganimetimle; Hatta seni bahş eden sukutum, Ayyuka çıkan hezimetimle!.. Kan dökmenin zekâtıdır bu!”. Eserin sonunda kendisiyle birlikte gelmesini isteyen Ferdinando’yu reddeder, Abdullah’a olan sadakatini ve sevgisini dillendirir: “Karolina – Ben terk edemem bu âsitânı, Gitmem bile ravza-i behište. Ferdinando – ‘Geçemem!..’ dediğin efendi kimdir?.. Karolina – ‘Geçemem!..’ dediğim efendi işte!.. (Abdullahü’s-Sagîr’i derâgüş eder)”.

Vatansever Bir Arap hükümdarına aşık olmasına ve kendi ulusunun yöneticilerini ciddi derecede eleştirse de, Karolina daima milliyetinden gurur duyar. İspanyolluğuna toz kondurmaz ve kendini daima savunur: “Karından!.. (Sükût ve hayretten sonra devam ile) İspanyalı bir kızım muarreb... Dönsün gemi!”.

Pişman Geçmişte yaşadığı hayat tecrübeleri kendisine ne zaman hatırlatılsa hüzünlenir ve o dönemlerinden duyduğu pişmanlığı dile getirir. Bundan dolayı kendisini seven ve destekleyen kişilere karşı diğelerine göre daha vefalıdır: “Mazideki benliğim, hayalî, Muzlim o şebâneler, cehalet!”.